

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	4Ndob/5/2025
Identifikačné číslo spisu:	6124266397
Dátum vydania rozhodnutia:	31.03.2025
Meno a priezvisko:	JUDr. Gabriela Mederová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2025:6124266397.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Gabriely Mederovej a členiek senátu JUDr. Lenky Praženkovej a Mgr. Sone Pekarčíkovej, v právnej veci žalobcu POHOTOVOŠŤ, s.r.o., so sídlom Pribinova 25, 811 09 Bratislava, IČO: 35 807 598, zastúpeného advokátkou JUDr. Katarínou Hegedúšovou, so sídlom Majerníkova 3/A, 841 05 Bratislava - mestská časť Dúbravka proti žalovanému JUDr. R. Z., PhD., narodenému X. U. XXXX, bytom M. X, XXX XX M. - Q. M., zastúpenému Mgr. Martin Berek, advokát s.r.o., so sídlom Landererova 7866/12, 811 09 Bratislava - mestská časť Staré Mesto, IČO: 55 134 114, o zaplatenie 716,94 eura s príslušenstvom, vedenom na Mestskom súde Bratislava III pod sp. 83Cb/60/2024, o nesúhlase Mestského súdu Bratislava III s postúpením sporu Okresným súdom Banská Bystrica, takto

rozhodol:

P r í s l u š n ý m súdom na konanie v spore vedenom na Mestskom súde Bratislava III pod sp. zn. 83Cb/60/2024 je Mestský súd Bratislava IV.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Banská Bystrica listom z 3. júna 2024 (č. l. 72 spisu) postúpil spor podľa § 10 ods. 3, resp. § 14 ods. 3 zákona č. 307/2016 Z. z. o upomínacom konaní a o doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o upomínacom konaní“ alebo „ZoUK“) Mestskému súdu Bratislava III ako súdu príslušnému na jeho prejednanie, nakoľko žalobca v zákonom stanovenej lehote navrhol pokračovanie v konaní na príslušnom súde.

2. Mestský súd Bratislava III listom z 28. januára 2025 vec predložil Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) majúci za to, že v danom spore sa nejedná o obchodnoprávny spor, ale v ňom ide o spor občianskoprávny, a to vzhľadom na charakter subjektov a realizáciu výkonu verejnej moci pri uplatnení pôvodnej pohľadávky žalovaným, ktorý pri vzniku záväzkového vzťahu medzi sporovými stranami vystupoval ako štátom určená a splnomocnená osoba na vykonávanie núteného výkonu exekučných titulov a realizoval činnosť, ktorá je výkonom verejnej moci.

3. Najvyšší súd ako súd spoločne nadriadený Okresnému súdu Banská Bystrica a Mestskému súdu

Bratislava III [§ 43 ods. 2 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“)] po preskúmaní okolností sporu o príslušnosť dospel k záveru, že nesúhlas Mestského súdu Bratislava III s postúpením sporu Okresným súdom Banská Bystrica, je dôvodný.

4. Pri rozhodovaní o príslušnosti, vychádzal najvyšší súd z nasledovnej relevantnej právnej úpravy:

5. Podľa § 36 ods. 1, 2 CSP, konanie sa uskutočňuje na súde, ktorý je na prejednanie príslušný. Príslušnosť sa určuje podľa okolností v čase začatia konania; takto určená príslušnosť trvá až do skončenia konania.

6. Podľa § 40 CSP, súd aj bez námietky skúma vecnú príslušnosť, kauzálnu príslušnosť a funkčnú príslušnosť počas celého konania; kauzálnu príslušnosť v obchodnoprávných sporoch súd skúma iba do otvorenia pojednávania alebo predbežného prejednanie sporu.

7. Podľa § 43 ods. 1 CSP, ak súd postupom podľa § 40 a § 41 zistí, že nie je príslušný, bezodkladne postúpi spor príslušnému súdu bez rozhodnutia a upovedomí o tom žalobcu. Žalovaného upovedomí len vtedy, ak mu už bola žaloba doručená.

8. Podľa § 43 ods. 2 CSP, ak súd, ktorému bol spor postúpený s postúpením nesúhlasí, bezodkladne predloží súdny spis bez rozhodnutia spoločne nadriadenému súdu na rozhodnutie o príslušnosti; ak ide o spor o miestnu príslušnosť, predloží súdny spis svojmu nadriadenému súdu. Týmto rozhodnutím sú súdy viazané.

9. Podľa § 12 ods. 2 CSP, ak tento zákon neustanovuje inak, na konanie v prvej inštancii je pre obvod Mestského súdu Bratislava IV miestne príslušný Mestský súd Bratislava IV.

10. Podľa § 13 CSP, na konanie v prvej inštancii je miestne príslušný všeobecný súd žalovaného, ak nie je ustanovené inak.

11. Podľa § 14 ods. 3 ZoUK, ak žalobca v lehote podľa odseku 1 podá návrh na pokračovanie v konaní, súd postúpi vec do piatich pracovných dní súdu príslušnému na jej prejednanie podľa Civilného sporového poriadku a strany o tom upovedomí. Ak príslušným na jej prejednanie je súd podľa § 2, súd strany upovedomí o pokračovaní v konaní.

12. Podľa § 2 ods. 4 zákona č. 371/2004 Z. z. o sídlach a obvodoch súdov Slovenskej republiky a o zmene zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (v znení zákonov č. 428/2004 Z. z. a č. 757/2004 Z. z.), sídlom Mestského súdu Bratislava IV je mesto Bratislava; jeho obvod tvorí územný obvod okresov Bratislava I, Bratislava II, Bratislava III, Bratislava IV a Bratislava V.

13. Podľa § 261 ods. 1 a 2 zákona č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník v znení neskorších predpisov (ďalej tiež „ObchZ“), táto časť zákona upravuje záväzkové vzťahy medzi podnikateľmi, ak pri ich vzniku je zrejmé s prihliadnutím na všetky okolnosti, že sa týkajú ich podnikateľskej činnosti. Touto časťou zákona sa spravujú takisto záväzkové vzťahy medzi subjektom verejného práva, ak sa týkajú zabezpečovania verejných potrieb alebo vlastnej prevádzky a podnikateľmi pri ich podnikateľskej činnosti.

14. Podľa § 261 ods. 8 ObchZ, pri použití tejto časti zákona podľa odsekov 1 a 2 je rozhodujúca povaha účastníkov pri vzniku záväzkového vzťahu.

15. Podľa § 2 ods. 1 zákona č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov (ďalej len „EP“), exekútor je štátom určenou a splnomocnenou osobou na vykonávanie núteného výkonu exekučných titulov (ďalej len „exekučná činnosť“).

16. Upomínací súd postúpil spor na ďalšie konanie Mestskému súdu Bratislava III ako súdu kauzálnie príslušnému, nakoľko mal za to, že ide o obchodnoprávny spor. V predmetnom spore je predmetom konania pohľadávka žalobcu voči žalovanému, ktorá mala vzniknúť na tom skutkovom základe, že žalovaný, v rozhodnom čase v postavení súdneho exekútora, vystavil žalobcovi faktúru č. 210101600 z 21. decembra 2021 na sumu 716,94 eura, ktorou si fakturoval trovy exekúcie v konaniach, v ktorých súd žalovanému ako súdnemu exekútorovi náhradu trov konania nepriznal; v dôsledku tejto okolnosti sa mal žalovaný bezdôvodne obohatiť na úkor žalobcu. Z uvedeného teda vyplýva, že žalobca si uplatňuje nárok zo záväzkového vzťahu sporových strán z bezdôvodného obohatenia, pochádzajúceho z exekútorskej činnosti žalovaného v exekučných konaniach podľa poverenia súdu. Žalobca svoj nárok v žalobe vymedzil v súvislosti s úhradou konkrétnej faktúry, ktorou si žalovaný ako súdny exekútor uplatnil voči žalobcovi trovy exekučného konania podľa § 195 EP.

17. Vec predkladajúci mestský súd v danom prípade argumentačne odvodzuje (procesno)právny charakter sporu predovšetkým od (hmotno)právneho charakteru záväzkového vzťahu strán, poukazujúc na nesplnenie podmienok stanovených v § 261 ObchZ a § 262 ObchZ, pričom spor považuje za občianskoprávny.

18. Pre posúdenie dôvodnosti nesúhlasu Mestského súdu Bratislava III s postúpením sporu Okresným súdom Banská Bystrica bolo primárne potrebné ustáliť, či v danom prípade ide o obchodnoprávny spor, ktorý ako pojem procesného práva nie je v predpisoch upravujúcich konanie pred súdmi v súkromnoprávných sporoch a iných súkromnoprávných veciach (CSP) definovaný, a preto je potrebné pre jeho vymedzenie vychádzať z predpisov hmotného práva upravujúcich obchodnoprávne vzťahy a občianskoprávne vzťahy, teda predovšetkým z Obchodného zákonníka ako *lex specialis* a Občianskeho zákonníka ako *lex generalis* (m. m. sp. zn. 5Ndc/13/2024).

19. Pojem obchodnoprávny spor v odôvodnených prípadoch nemožno úzko stotožňovať s obchodnoprávnym záväzkovým vzťahom, aj keď vo väčšine prípadov tomu tak bude (m. m. sp. zn. 5Ndob/20/2024).

20. To, či v tom-ktorom prípade ide o obchodnoprávny spor, závisí od predmetu civilného sporového konania, ktorý je daný (skutkovým a právnym) vymedzením uplatneného nároku v žalobe. Pre stanovenie súdnej príslušnosti je vždy významný obsah žaloby, ktorý formuluje žalobca, teda i to, akej súdnej ochrany sa dovoľáva. V okolnostiach toho ktorého prípadu nepôjde o prejudikovanie meritórneho rozhodnutia vo veci samej, ale o kritériá určujúce príslušnosť súdu ako jednej z podmienok konania (sp. zn. 6Ndc/15/2019).

21. To, či spor možno definovať ako obchodnoprávny, závisí predovšetkým od právnej povahy (právneho statusu) strán a ich vzťahu, z ktorého spor vznikol. Určujúcou normou je v tomto prípade ustanovenie § 261 ObchZ, obsahujúce vymedzenie obchodných záväzkových vzťahov. V danom prípade žalobca a žalovaný síce zodpovedajú definícii podnikateľa (§ 2 ods. 2 ObchZ), preto nie je a priori vylúčené použitie ust. § 261 ods. 1 ObchZ. Z dikcie ust. § 261 ods. 1 ObchZ je však zrejmé, že na to, aby sa určitý záväzkový vzťah mohol kvalifikovať ako obchodnoprávny, musí byť okrem požiadavky kladenej na povahu subjektov daného vzťahu splnená aj požiadavka povahy záväzku. Z hľadiska obchodného záväzkového vzťahu by muselo ísť na strane podnikateľa o výkon jeho podnikateľskej činnosti. Uvedené požiadavky musia byť splnené pri vzniku záväzkového vzťahu, v opačnom prípade o obchodnoprávny vzťah nepôjde. Z ust. § 489 Občianskeho zákonníka vyplýva, že záväzky vznikajú z právnych úkonov, najmä zo zmlúv, ako aj zo spôsobenej škody, z bezdôvodného obohatenia alebo z iných skutočností uvedených v zákone.“ (sp. zn. 5Ndc/13/2024).

22. Základnou podmienkou toho, aby záväzkový vzťah bolo možné charakterizovať ako obchodnoprávny je, že musí ísť o záväzkový (právny) vzťah medzi podnikateľmi (subjektívne kritérium). V predmetnom konaní vystupujú ako (proti)strany sporu obchodná spoločnosť zapísaná v obchodnom registri a bývalý exekútor, z čoho vyplýva, že podmienka obchodnoprávnej povahy strán sporu splnená nie je. V prípade žalobcu (obchodnej spoločnosti) síce o podnikateľa v zmysle § 2 ods. 2

písm. a) ObchZ ide, ale v prípade žalovaného (fyzická osoba) aktuálne o podnikateľa nejde, pričom žalobný nárok je odvodený z činnosti žalovaného ako (bývalého) súdneho exekútora, ktorého za podnikateľský subjekt v zmysle § 2 ods. 2 písm. c) ObchZ považovať možné nie je, nakoľko žalovaný nárok a spor sa týka jeho postavenia a činnosti súdneho exekútora, a teda súvisí s exekučnou činnosťou exekútora v exekučných konaniach podľa poverenia súdu. V takom prípade je právny status exekútora (v rozsahu exekučného poverenia) odvodený od súdu ako štátneho orgánu, ktorý vykonáva súdnu právomoc. Výkonávanie exekučnej činnosti je výkonom verejnej moci (§ 5 ods. 2 EP) [m. m. sp. zn. 2Ndob/41/2024].

23. Druhou podmienkou je, že záväzkový vzťah medzi podnikateľmi sa pri jeho vzniku, s prihliadnutím na všetky okolnosti, týka ich podnikateľskej činnosti. Z ust. § 261 ods. 1 ObchZ vyplýva, že zákon nevyžaduje, aby išlo o vzťah, ktorý bezprostredne a výhradne odzrkadľuje (kopíruje) predmet podnikania zainteresovaných subjektov, ale ide o voľnejšiu dikciu, ktorá umožňuje pod množinu obchodnoprávných záväzkov začleniť aj tie záväzkové vzťahy, ktoré majú určitý súvis, rôznym spôsobom sa týkajú podnikateľskej činnosti daných subjektov, a teda pôjde o záväzky vzniknuté aj z činností súvisiacich s predmetom podnikania (t. j. činností zabezpečujúcich chod a rozvoj podniku, tzv. akcesorické činnosti). Nemusí teda ísť len o záväzkový vzťah, ktorým sa priamo a bezprostredne realizuje predmet podnikania zapísaný v príslušnom (najmä živnostenskom, obchodnom) registri, ale postačuje, aby záväzok súvisel s podnikateľskou činnosťou strán. To, či sú v tom ktorom jednotlivom prípade splnené zákonné kritériá stanovené v ust. § 261 ods. 1 ObchZ pre obchodné záväzkové vzťahy strán, závisí od posúdenia konkrétnych okolností v danej veci, čo rovnako platí aj pre posúdenie, či daná vec predstavuje obchodnoprávny spor (§ 22, § 34 CSP).

24. V danom prípade uvedené podmienky obchodného záväzkového vzťahu strán splnené nie sú. Odhliadnuc od právneho statusu strán, pre príslušnosť súdov v spore o vydanie bezdôvodného obohatenia, ktoré má súvisieť s preplatkom na trovách exekúcie, medzi ktoré patria aj trovy exekútora (§ 195, § 196 EP), nie je možné takýto nárok považovať za pochádzajúci z obchodného záväzkového vzťahu, a teda o obchodnoprávny spor sa nejedná. Pre založenie kauzálnej príslušnosti Mestského súdu Bratislava III podľa § 22 písm. a) CSP je pritom nevyhnutné, aby bola naplnená kvalitatívna stránka pojmu obchodnoprávny spor.

25. Zhrnúc vyššie uvedené najvyšší súd konštatuje, že vzhľadom na charakter subjektov a realizáciu výkonu verejnej moci pri uplatnení pôvodnej pohľadávky súdnym exekútorom, spor medzi žalobcom a žalovaným nie je obchodnoprávnym sporom, nakoľko nie sú splnené zákonné predpoklady, aby sa na tento záväzkový vzťah vzťahovali ustanovenia tretej časti Obchodného zákonníka. Uvedené platí rovnako aj pre odvodený nárok z bezdôvodného obohatenia (m. m. sp. zn. 2Ndob/41/2024).

26. S poukazom na § 13 a § 14 CSP v spojení s § 12 ods. 2 CSP, vychádzajúc z adresy trvalého pobytu žalovaného, je príslušným súdom na prejednanie tohto sporu Mestský súd Bratislava IV.

27. Na základe vyššie uvedeného Najvyšší súd Slovenskej republiky uzatvára, že nesúhlas Mestského súdu Bratislava III s postúpením sporu Okresným súdom Banská Bystrica je dôvodný, a preto rozhodol tak, ako je uvedené vo výrokovvej časti tohto rozhodnutia.

28. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.